

Candidate Teachers' Opinions on Teaching Practice: A Case Study Based on Candidate Teachers' Diaries (*)

Şenol Sezer**

Faculty of Education, Ordu University, Turkey

Keywords

Candidate teacher;
Teaching practice,
Experience,
Diary.

Abstract

This study was conducted in case study design which one of the qualitative research methods. The purpose of this study is to reveal the opinions of the candidate teachers about the school experiences in teaching practice course. The study group consists ten candidate teachers attending pedagogical formation training in the spring term of 2015-2016 academic year at the Education Faculty in Ordu University. Data was obtained via candidate teachers' diaries. Data were analysed by using document analysis method. Candidate teachers state that the teachers maintain classroom management in traditional sense, they also were unsuccessful in attracting students' attention, and they were insufficient to use education technology. In addition, they stated that many problems such as time management, communication and classroom interaction were seen in classroom management process. The candidate teachers also stated that the teachers were acting imprecisely in organizing the learning environment of the classroom and using traditional teaching methods. Candidate teachers expressed that they observed the students were unrelated to the lessons, with less motivation, and they were also undesirous to participate actively in learning process. Teacher candidates also expressed that they were very excited in the teaching practice process. They emphasized to enjoy the teaching profession very much. Candidate teachers stressed that they were happy because they found opportunity to be beneficial for the students and practiced what they learned.

Article History

Received
23.12.2016
Accepted
19.06.2017
Published
30.06.2017

(*) This study is an extended form of the paper presented at the 6th International Educational Research Congress held in Rize in Recep Tayyip Erdoğan University on October 13–15, 2016.

** Correspondence to Dr. Şenol Sezer, Faculty of Education, Ordu University, Ordu, Turkey. ☎Tel (0530) 5183552, ✉Email: senolsezer.28@gmail.com

Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Görüşleri: Öğrenci Günlüklerine Dayalı Bir Durum Çalışması *

Şenol SEZER**

Eğitim Fakültesi, Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye

Anahtar Kelimeler

Aday öğretmen;
Öğretmenlik
uygulaması;
Deneyim;
Günlük

Özet

Bu araştırma, nitel araştırma desenlerinden durum çalışması modelinde yürütülmüştür. Araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması süresince okul deneyimlerine ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubu, 2015-2016 akademik yılı bahar döneminde, Ordu Üniversitesi Eğitim Fakültesinde pedagojik formasyon eğitimi alan on öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmada verileri, öğretmenlik uygulaması süresince öğretmen adaylarının tuttuğu günlüklerden elde edilmiştir. Günlükler, doküman analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Aday öğretmenler, uygulama öğretmenlerinin sınıf yönetiminde geleneksel anlayışı sürdürdüklerini, öğrencilerin ilgisini derse çekmede yeterince başarılı olamadıklarını, eğitim teknolojilerini kullanmada çok yeterli olmadıklarını belirtmektedir. Öğretmen adayları, sınıfta zaman yönetimi, sınıf içi iletişim ve sınıfın ilişki düzenini oluşturmada sorunlar yaşadığını dile getirmektedir. Uygulama öğretmenlerinin sınıfın öğrenme ortamını düzenleme konusunda özenli davranmadıklarını ve kendilerini yenilemediklerini ifade etmektedir. Öğrencilerin genel olarak derslere karşı ilgisiz ve motivasyonlarının düşük olduğunu ve derse katılmada isteksiz davrandıklarını dile getirmektedir. Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması sürecinde çok heyecanlı olduklarını, öğretmenlik mesleğini çok sevdiğini, öğrencilere yararlı olmaktan mutlu olduklarını ve öğrendiklerini uygulamaktan keyif aldıklarını ifade etmektedir.

Makale Tarihçesi

Alındı
23.12.2016
Kabul Edildi
19.06.2017
Basıldı
30.06.2017

Giriş

Öğretmen adaylarının işbaşında eğitimini amaçlayan öğretmenlik uygulaması, eğitim fakültesi lisans öğrencileri ve eğitim/egitim bilimleri fakültelerinde pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin, okul ortamında öğretmenlik mesleği ile tanışmalarını sağlayan bir hazırlık eğitimidir. Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması, aday öğretmenlerin öğrenimleri süresince kazandıkları genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi, beceri, tutum ve davranışları sınıf ortamında sergileyerek deneyim kazanmalarını amaçlamaktadır.

Öğretmenlik uygulaması, okullarda bir uygulama öğretmeni ve fakülte öğretim elemanı nezaretinde öğretmen adayının öğrenme-öğretme süreci içinde gözlem ve uygulama yapması için planlanmış bir derstir (Eraslan, 2008). En az bir yarıyılı kapsayan bu dersin sonunda öğrencilerin sınıfta kısa süreli bir etkinliği planlayıp uygulayabilme, öğrenciler arasında bireysel öğrenme ve gelişim farklılıklarını tanıyabilme, okullarda diğer öğretmenlerle etkin ve uyumlu şekilde

* Bu çalışma, 13-15 Ekim 2016 tarihlerinde Rize’de düzenlenen 6. Uluslararası Eğitimde Araştırmalar Kongresinde sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

** İletişim: Dr. Şenol SEZER, Eğitim Fakültesi, Ordu Üniversitesi, Ordu, Turkey. ☎Tel (0530) 5183552, ✉Email: senolsezer.28@gmail.com

çalışabilme becerileri kazanmaları amaçlanır (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 1998). Kuram ve uygulamayı birleştiren bir öğrenme süreci olan öğretmenlik uygulamasının aday öğretmenlerin eğitimi ve yetiştirilmesindeki önemi yadsınmaz (Poulou, 2007; Zeichner, 1990). Çünkü öğretmenlik uygulamasında öğrenme, öğretmen adayının uygulama öğretmeni, fakülte öğretim elemanı ve staj arkadaşlarıyla görüş alışverişinde bulunması ve yaparak yaşayarak öğrenmesi yoluyla gerçekleşir (Paker, 2008). Başka bir ifadeyle öğretmenlik uygulaması, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin genel ve özel yeterlik alanına ilişkin deneyim kazanmalarını amaçlayan kuram ve uygulamaya dayalı bir öğrenme sürecidir (Ergüneş, 2005). Bu süreçte öğretmen adayları, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği deneyim ve donanımı kazanmakta ve daha yeterli öğretmenler olarak atanmaları mümkün olmaktadır (Şaşmaz-Ören, Sevinç ve Erdoğmuş, 2009).

Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması sürecine ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan yurtiçinde Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt (2007), Çepni, Aydın ve Şahin (2015), Değirmençay ve Kasap (2013), Ekinci ve Tican-Başaran (2015), Eraslan (2009), Kaya ve Samancı (2013), Koç ve Yıldız (2012), Kudu, Özbek ve Bindak (2006), Sarıçoban (2008), Şaşmaz-Ören, Sevinç ve Erdoğmuş (2009), Ünlü ve Güven-Karahan (2010), Varış (2011), Yenilmez ve Ata (2012), Yılmaz ve Kab (2013), Yiğit ve Alev (2015) tarafından yapılmış araştırmalara sıklıkla rastlanmaktadır. Benzer şekilde, yurtdışında Boadu (2014), Goh ve Matthews (2011), Hildenbrand ve Arndt (2016), Kyriacou ve Stephens (1999), Poulou (2007) tarafından yapılan pek çok araştırma vardır. Bu araştırmaların önemli bir bölümü nitel araştırma deseninde gerçekleştirilirken bir bölümü de nicel araştırma desenindedir. Yukarıda sözü edilen araştırmalar arasında yer alan nitel çalışmaların verileri, genel olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığı ile elde edilmiştir. Nicel araştırmalarda ise veriler, genel olarak tutum ölçeklerinden yararlanılarak toplanmıştır.

Nitel araştırma sürecinde araştırmacı, nitel dokümanlardan yararlanabilir. Bu dokümanlar genel ve özel dokümanlar olabilir. Özel dokümanlar arasında günlükler, yaygın olarak kullanılan veri toplama araçlarından biridir (Creswell, 2014). Nitekim yurt içinde Avcı (2008), Bayrak ve Koçak-Usluel (2011), Çardak (2010), Eker (2010), Ekiz (2006), Karaca, Armağan ve Bektaş (2016), Koç ve Yıldız (2012) tarafından günlükler aracılığı ile veri toplamaya dayalı çeşitli araştırmalar yapılmıştır. Benzer şekilde, yurt dışında Bain, Ballantyne, Packer ve Mills (1999), Dixon (2009), Lally ve Veleba (2000), Lee (2008), Moon (2003) tarafından yapılmış araştırmalarda verilerin günlükler aracılığıyla toplandığı görülmektedir.

Günlükler, öğretmenlik uygulaması sürecinde öğretmen adaylarının teorik ve uygulamaya dayalı öğrenmeye ilişkin sorular sorup hipotezler üretmesine, sınıf ortamında karşılaştıkları problemler üzerine daha derin düşüncelerine yardımcı olur (Ekiz, 2006; Lee, 2008). Öğretmenlik uygulamasına ilişkin yapılan araştırmalar, genel olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik deneyimi ve öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecinde bizzat gözlemlediği ve deneyimlediği olay ve olgulara ilişkin sınırlı sayıda araştırma vardır. Bu çalışmanın amacı

öğretmen adaylarının günlükleri aracılığı ile okul deneyimine ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerinin sınıf yönetiminde sergilediği davranışlara ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğretmen adaylarının öğrencilerin sınıf içi davranışlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Bu araştırma nitel araştırma deseninde ve durum çalışması modelinde yürütülmüştür. Nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışmaları, bilim insanlarına tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda tam anlamının anlaşılmadığı olguları araştırmayı amaçlayan ve bilimsel sorulara yanıt aramada ayırt edici bir yaklaşım olarak görülmektedir (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Durum çalışması, araştırmacının gerçekten yaşanan bir durum veya olgu hakkında, çoklu bilgi kaynaklarından gözlem, mülakat, dokümanlar (günlükler, raporlar) aracılığıyla detaylı ve derinlemesine bilgi topladığı bir deneyim paylaşımını kapsayan nitel bir yaklaşımdır (Creswell, 2014, 2015).

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik deneyimi süresince tuttıkları günlüklerden yararlanılmıştır. Öğretmenlik uygulaması sürecinde günlük tutma, öğretmen adaylarında yansıtıcı düşünme becerisi başta olmak üzere düşünme becerilerini geliştirmeye, gelişimlerini izlemeye ve kaydetmeye, elde edilen verileri değerlendirerek öğrenme sürecine aktif bir şekilde katılmalarına ve öğrenmenin kalitesinin artmasına olanak sağlamaktadır (Dixon, 2009). Yansıtıcı düşünme becerisini geliştirmede video görüntüsü alma, günlük tutma, portfolyo hazırlama, dergi hazırlama, afiş oluşturma gibi birçok etkinlikten yararlanılmaktadır (Derwent, 2015).

Verilerin Analizi

Öğretmenlik uygulamasına ilişkin tuttıkları günlükler, birer doküman niteliği taşıdığı için veriler doküman analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analiz edilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Ordu Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2015-2016 akademik yılı bahar döneminde formasyon eğitimi kapsamında, öğretmenlik uygulamasını Ordu

il merkezindeki okullarda sürdüren 10 pedagojik formasyon öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubu amaçlı örneklem yöntemlerinden tipik durum örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 24.9, tamamının lisans alanı Tarih, 8'i erkek ve 2'si kadındır.

İşlem

Araştırma sırasıyla dört aşamada yürütülmüştür (i) problemin tanımlanması (ii) veri toplama aracının hazırlanması (iii) veri toplama (iv) veri analizi ve yorumlama (Mayring, 2011; Yıldırım ve Şimşek, 2013).

(i) Problemin tanımlanması: İlk aşamada problem tanımlanmıştır. Çalışmanın konusu olan öğretmenlik uygulaması sürecini sınıflandırmak ve karşılaştırabilmek için kavramsal bir çerçeve oluşturulmuştur.

(ii) Veri toplama aracının hazırlanması: Bu aşamada veri toplama aracı olarak kullanılacak günlüklerin öğretmen adayları tarafından nasıl hazırlanacağı belirlenmiştir. Bu amaçla öğretmen adaylarına, günlüklerin hazırlanmasına yönelik olarak (a) amaç (b) bağlam (c) yöntem (d) içerik konusunda açıklamalar yapılmıştır (Bain, Ballantyne, Packer ve Mills, 1999; Kerka, 2002).

(iii) Verilerin toplanması: Aday öğretmenler, uygulama okulundaki uygulama sürecinde, uygulama öğretmenini, öğrencileri ve birlikte uygulamaya katıldıkları arkadaşlarını ve kendilerini gözlemleyerek bu gözlem ve deneyimlerini tuttıkları günlüklere aktarmışlardır (Moon, 2006, s.23).

(iv) Verilerin analizi ve yorumlanması: Veriler, doküman analiz yöntemiyle analiz edilmiş ve sonuçlar yorumlanmıştır (Creswell, 2015).

Bulgular

Doküman analizi sonunda öğretmen adaylarının görüşleri üç kategoride değerlendirilmektedir. Bu kategoriler (i) uygulama öğretmenin tutumuna ilişkin görüşler (ii) öğrencilerin tutumuna ilişkin görüşler (iii) öğretmenlik deneyimine ilişkin görüşler şeklindedir. Görüşlerin yer aldığı günlükler, [G1, G2, G3 ...G10] şeklinde gösterilmektedir.

Uygulama Öğretmeninin Sınıf İçi Davranışlarına İlişkin Görüşler

Aday öğretmenlerin uygulama öğretmenin sınıf içi davranışlarına ilişkin görüşleri, iki ana tema altında toplanmaktadır. Bu temalar, (i) sınıf yönetimi (ii) öğretimin yönetimidir.

Bu bölümde *sınıf yönetimine* ilişkin görüşler yer almaktadır. Bu görüşler, (a) derse hazırlık (b) ilgi çekme (c) sınıf içi disiplin (d) iletişim (e) zaman yönetimi (f) sınıfın ilişki düzeni alt temalarında değerlendirilmektedir.

Aşağıda *derse hazırlık* alt temasına ilişkin görüşler yer almaktadır:

[G1] Öğretmen, derse konu tekrarı yaparak başladı. Önceki konularla ilgili sorular sordu.

[G2] Öğretmen önceki konuyu tekrar ederek derse başladı.

[G3] Öğretmen yoklamayı aldı. Dersin akışını bozmasından kuşkulandığı öğrencilerin yerlerini değiştirdi. Önceki dersle ilgili genel bir hatırlatma yaparak derse başladı.

[G6] Öğretmen listeden belirlediği öğrencilere önceki konulardan sorular sordu ve not verdi. Ardından derse başladı.

[G7] Öğretmen yoklamayı aldı. Kitap getirmeyen öğrencileri azarladı, sonra derse başladı.

[G8] Öğretmen önceki derste azarladığı öğrenciyi yeniden azarladı. Sonra derse başladı.

[G9] Öğretmen sınıf başkanının yardımıyla yoklama aldı. Önceki dersin tekrarını yaparak derse başladı.

Aşağıda *ilgi çekme* alt temasına ilişkin görüşler yer almaktadır:

[G1] Sınıfta sürekli bir uğultu var. Öğretmen, öğrencilerin ilgisini derse çekmede sorun yaşıyor. 9. ve 10. Sınıflarda öğrenciler, ders süresince öğrenilen konulara ilgisiz. Öğretmen ilgisiz öğrencileri uyarıyor.

[G2] Öğretmen genelde anlatım ve bazen soru-cevap tekniğini kullanıyor. Bir öğrenci öğretmenin sorduğu soruya yanıt verdi. Beklediği yanıtı alamayan öğretmen, öğrencinin bu yanıtını hiç önemsemedi ve devam etti. O öğrencinin dersten tamamen koptuğunu gözlemledim.

[G3] 9. Sınıflarda öğrencilerin derse ilgisi çok düşük ancak öğretmen bu durumu düzeltmek için çaba harcamıyor. Öğrenciler derse çok az katılıyor.

[G4] Öğretmen, dersi uzun süre oturarak işliyor, bu durum derse ilgiyi azaltıyor.

[G6] Öğretmen, ilgisiz öğrencilerin ilgisini derse çekmek için iki kat çaba harcıyor. Öğretmen listeden belirlediği öğrencilere önceki konulardan sorular sorup not vererek ilgi çekmeye çalışıyor.

[G7] Öğretmen derse ilgisi olmayan öğrencileri derse katmak için herhangi bir çaba içine girmiyor, sınıf içi düzeni korumaya çalışıyor.

[G9] Öğretmen yorgun ve enerjisi çok az, herkesin uykusu geldi.

Aşağıda *sınıf içi disiplin* alt temasına ilişkin görüşler yer almaktadır:

[G1] Öğrenciler derste sürekli kendi aralarında konuşuyor. Öğretmen, sınıfta düzeni sağlamak için konuşan öğrencilerin yerlerini değiştirdi. Öğretmen derse başlamadan önce sınıfta yemek yiyen öğrencileri uyardı. [G2] Öğretmen, yorgun ve bıkkın görünüyor. Bu da öğrencilere derste olumsuz davranış sergilemeye itiyor. [G3] Öğretmen sıklıkla öğrencileri yüksek sesle uyarmak zorunda kalıyor.

[G4] Öğrenciler gerçekten çok haylaz, saygı nedir bilmiyor. Öğretmen kendini yenileyememiş. Sınıfta disiplin sağlamada sık sık sorun yaşanıyor.

[G6] Sınıf içi kurallar önceden belirlenmemiş. Sınıflarda öğrenciler arasında gruplaşmalar var. Bu öğrenciler sürekli dersin akışını bozuyor. Öğretmen sınıfta kontrolü sağlayamadı. Öğretmenin durumuna çok üzuldüm. [G7] Uygulama öğretmenimiz, dersi oturarak işliyor. Kalabalık sınıflarda arka sıralardaki öğrenciler sürekli kendi aralarında konuşuyor.

[G8] Öğretmen sınıfa sırtını döndüğünde sınıfta bir uğultu oluşuyor. Öğretmen öğrencileri yüksek sesle bağırarak susturuyor.

[G9] Sınıf çok gürültülü. Öğretmen yoklamayı zar zor aldı. Bir öğrenci sakız çiğniyor ve öğretmen onu sert bir şekilde uyardı.

[G10] Öğretmen sınıfta disiplin sağlamaya çabalıyor. Ders içinde sakız çiğneyenleri veya uyuyanları, görevlendirdiği bir öğrencinin desteği ile ‘+’ ‘-’ vererek davranış değişikliği oluşturmaya çalışıyor. Öğrencilerin sınıfta oturma şekli saygısızca ve hiç uygun değil.

Aşağıda *iletişim* alt temasına ilişkin görüşler yer almaktadır:

[G1] Öğretmen, dersi dinlemedikleri için öğrencileri sert bir dille azarladı, hakaretler yağdırdı. Öğretmenin bu tutumu, öğrencilerin derse küsmesine neden oldu. Öğretmen, bütün öğrencileri azarladı. Aşağıladı. Rencide olan öğrenciler uzun bir süre sessiz kaldı.

[G2] Sınıfta parfüm krizi yaşandı. Öğretmen, bu öğrencileri uzun süre azarladı. Öğrenciler dikkat çekmek için sürekli bir şeyler yapıyor kendi aralarında yüksek sesle gülüyor. Öğretmen sinirlendi ve onlara bağırdı. [G4] Öğretmen derste uzun süre öğrencileri eleştirdi, aşağıladı, bağırdı, onları rencide etti. Öğretmen öğrencilere çok sert davrandı, ders içinde iletişim kurmada sorun yaşandı.

[G7] Ders esnasında sınıfta çok gürültü oldu ve öğretmen onları susturmak için sesini yükseltti ve ‘şuursuzlar’ dedi.

[G8] Uygulama öğretmeni, öğrencilere sürekli kızıp bağırdı. Rencide edici isimler taktı ve aşağıladı.

Aşağıda *zaman yönetimi* alt temasına ilişkin görüşler yer almaktadır:

[G1] Öğrencilerin derse zamanında gelmemesi nedeniyle ders 10-15 dakika geç başladı.

[G3] Fizik proje ödevleri toplanırken sınıfta yoğun bir uğultu vardı. Bu yüzden ders 10 dakika geç başladı. Bu gün dersin ilk 20 dakikası derse hazırlık ve bir önceki dersin konu tekrarı ile geçti. Konuların yetişmeyeceği endişesiyle etkinlikler hızla geçiliyor.

[G6] Öğretmenin derse başlarken sorduğu sorular, öğrenciler tarafından doğru yanıtlandı ve zaman kaybı olmadı. Ders daha etkili işlendi.

[G8] Öğretmen derse başlamadan önce öğrencileri azarladı ve bu durum çok uzun sürdü. Ciddi bir zaman kaybı yaşandı.

[G9] Sınıfta akıllı tahta kullanımı ile ilgili sık sık sorun yaşanıyor. Ders sürekli olarak geç başlıyor.

Aşağıda *sınıfın ilişki düzeni* alt temasına ilişkin görüşler yer almaktadır:

[G1] İlk derste yoklama alınırken iki öğrenci geldi, hiçbir açıklama yapmadan yerlerine oturdu. Öğretmen, öğrencilerin bu davranışına herhangi bir tepki vermedi. Öğrenciler sınıf içinde kendi aralarında kavgaya tutuştu.

[G3] Öğretmen, öğrencileri aşağıladı, rencide etti. 9. Sınıfta öğretmenin sorduğu sorulara yanıt veremeyen öğrenciler hiç rahatsızlık duymuyor ve tamamen umursamaz davranıyor.

[G4] Stajın ilk günlerinde karşılaştığımız öğretmenler tarafından staj süresince öğrencilerle yüz göz olmamız konusunda sık sık uyarıldık. Öğrencilerde gözlemediğim ilk haftalardaki heyecan artık yerini umursamazlığa bıraktı.

[G5] Uygulama öğretmenimiz öğrencilerin çok saygısız olduğunu, öğrencilerle iletişimde otoriter bir tutum sergilememiz gerektiğini belirtti.

[G6] Bir öğrenci söz aldı ve yanlış cevap verdi. Öğrenciler arasında gülüşmeler oldu. Öğretmen hiç müdahale etmedi. Öğrenciler çok pişkin davranıyor, öğretmenin gözünün içine bakıp alaylı bir şekilde gülüyor.

[G7] Nedense sınıfta olduğumuz günlerde uygulama öğretmenimizin rahat olamadığını hissettim.

[G7] Öğretmen bize dönerek ‘dersi bu sınıfta anlatın, bunlara ders anlatabilirsanız diğer bütün sınıflara anlatabilirsiniz’ dedi. Öğretmenin bu sözleri, öğrencileri rencide etmedi aksine hoşlarına gitti. Uygulama öğretmeni, öğrenme ortamını bozan öğrencileri sınıf ortamında azarladı.

[G8] Öğretmen sürekli sınırlı bir tutum sergiliyor ve öğrencilere hiç değer vermiyor. Öğrencilerin iyi yönlerini ön plana çıkarmıyor.

[G9] Yanlış cevap veren öğrenciyle alay ediliyor. Geçen hafta geç gelen öğrenci yine geç geldi. Hiçbir şey söylemeden çantasını arka sıraya fırlattı ve öne geçip sırasına oturdu. Öğrenciler zil çalar çalmaz ayaklanıyor ve sınıfı hemen terk ediyor.

Bu bölümde *öğretimin yönetimi* ana temasına ilişkin görüşler yer almaktadır. Öğretimin yönetimine ana temasına ilişkin görüşler (a) sınıfın öğrenme ortamının düzenlenmesi (b) öğretim yöntemi şeklindeki alt temalar altında değerlendirilmektedir.

Aşağıda *sınıfın öğrenme ortamının düzenlenmesi* alt temasına ilişkin görüşler yer almaktadır:

[G1] Sınıf çok geniş, öğrenci sayısı az, fiziksel donanım uygun değil.

[G2] Sınıfta öğretimi destekleyecek materyaller çok az. Dışarıdan gelen motor sesi, dersin akışını bozuyor. [G3] Görsel materyal kullanımı çok yetersiz. Öğretmen, ders materyalini önceden hazırlamamış.

[G4] Sınıflar küçük, tavan çok alçak ve sınıfın ortamı öğrenmeyi engelliyor.

[G6] Okuma parçaları, hikâyeler, etkinlikler görsel olarak çok iyi, öğretmenlerin işini kolaylaştırıyor ama öğrenciler defter kullanmıyor.

Aşağıda *öğretim yöntemi* alt temasına ilişkin görüşler yer almaktadır:

[G1] Dersler öğretmen-merkezli sürdürülüyor. Dersler genel olarak ‘anlatım’ yöntemiyle işleniyor. Dersi öğretmen anlatıyor. Öğretmen akıllı tahtayı etkili kullanamıyor.

[G3] Dersler, öğretmen-merkezli işleniyor. Öğretmen sınıfa sırtı dönük olarak ders işliyor, konuyu akıllı tahtadan okuyarak geçiyor.

[G4] Öğretmen konuları kitaptan okuyor, herhangi bir materyal kullanmıyor. Akıllı tahta kullanmak, öğretmenin işini kolaylaştırıyor ama öğrencilerin çoğu kitap, defter, kalem kullanmıyor.

[G5] 11. Sınıflarda öğrenciler, kitaptaki fotoğrafları inceleyip yorum yapıyor ve konular soru-cevap yöntemiyle işleniyor.

[G6] Öğretmen, bilinmeyen kavramları öğrencilere soruyor. Açıklamalar yapıyor. Bu yöntemi beğendim ve kullanmak isterim.

[G7] Uygulama öğretmeni, okuma parçalarını öğrencilere okutuyor, okunan kısım ile ilgili çok kısa açıklama yapıyor ve hemen diğer konuya geçiyor.

[G8] 9. Sınıflarda sık sık konu tekrarı yapılıyor. Öğretmen dersi oturarak işliyor. Seçtiği bir öğrenciye kitaptaki konuları okutarak ilerliyor.

[G9] Öğretmen konuyu anlatım yöntemiyle işliyor. Arada soru-cevap yöntemini uyguluyor.

[G10] Öğretmen kitaptan okutarak dersi işliyor. Okunan konuları günümüzle ilişkilendirmeye çabılıyor. Sınıfta ‘beşlik sistem’ adını verdiği bir yöntem kullandı. Önce 5 soru sorup cevapların bulunmasını istiyor. Ardından beş cevap verip bunlara ilişkin sorular oluşturmalarını istiyor. Bu yöntemi kavram öğretiminde başarı ile uyguluyor.

Öğrencilerin Sınıf İçi Davranışlarına İlişkin Görüşler

Aday öğretmenlerin öğrencilerin sınıf içi davranışlarına ilişkin görüşleri üç alt tema altında incelenmektedir. Bu alt temalar, (a) öğrencilerin yaklaşımı (b) ilgisizlik (c) özgüven eksikliği şeklindedir.

Aşağıda *öğrencilerin yaklaşımı* alt temasına ilişkin görüşler yer almaktadır:

[G1] Öğretmenlik uygulamasının ilk gününde öğrenciler meraklı gözlerle bizi izlediler.

[G2] Öğretmen bizi sınıfla tanıştırdı. Hepsinin gözü bizim üzerimizdeydi. Sınıfı bir ciddiyet kaplamıştı. Artık bizim sınıfta bulunmamıza alıştıkları için doğal hallerini göstermeye başladılar.

[G4] Öğrenciler stajın ilk günlerinde ders süresince bize baktılar ve dikkat çekmek için ellerinden geleni yaptılar.

[G5] Öğrenciler, kim olduğumuzu neden sınıfa geldiğimizi merak ediyorlar.

[G6] Öğrenciler, öğretmeni unutmuş meraklı gözlerle bize odaklanmışlardı.

[G8] İlk derse girdiğim sınıfta öğrencinin biri kakhaha atarak yerinden fırladı. Öğretmen bu durumu sınıfta bizim olmamıza bağladı. Sınıfta yabancı birilerinin bulunması nedeniyle sapıttıklarını söyledi.

Aşağıda *ilgisizlik* alt temasına ilişkin görüşler yer almaktadır:

[G1] Ders süresince uyuyan öğrencilerin oldukça fazla olduğunu gözlemledim.

[G2] Sınıfın yarısı uyuyor. Ders ilgilerini çekmiyor. Öğrencilerin hayattan bezmiş tavırları, öğrenme ortamını olumsuz etkiliyor ve öğretmeni geriyor. Öğrenciler dersten tamamen kopmuş. Birkaç öğrenci dışında sınıf ya uyuyor ya da başka şeyle ilgileniyor.

[G3] Sınıfın yarısı Fizik performans ödevini yazıyor. Öğretmen dersi dinlemedikleri için öğrencilere sitem ediyor. “Derse ilgi gösterirsen, öğrenirsin” diyerek öğrenciyi motive etmeye çalışıyor.

[G5] Okuma saatlerinde öğrencilerin çok sıkıldıklarını gözlemledim. Bir öğrenci okuma saati boyunca sayfayı hiç değiştirmede. Düşük puanla gelen öğrencilerin oluşturduğu sınıflarda, ilgisizlik ve boş vermişlik var.

[G6] Başarı düzeyi düşük öğrencilerden oluşan sınıflarda, öğrenciler kendilerini dışlanmış hissediyor, derslere ilgi göstermiyor. Genel olarak Tarih derslerine ilgi düşük... Tarih dersini gözden çıkarmış gibi davranıyorlar. Öğrencilerin bedenleri sınıfta öğretmene

bakıyorlar ancak kafaları başka yerde gibi görünüyor. Derse ilgi, son 10 dakikada tamamen düşüyor.

[G7] Belirli öğrenciler dışında derse ilgi ve katılım çok düşük. Bu öğrenciler ise okuma parçalarını sesli olarak okuma dışında bir katkı sunmuyor.

[G9] Öğrencilerin % 90'ı dersle ilgili değil. Öğretmenin isteksiz olduğu gözden kaçmıyor. Öğretmen tabletle oynayan öğrencinin tabletini alıyor. Arka sırada oturan öğrenciler sürekli kendi aralarında konuşuyor. Bazı öğrenciler uyuyor. Öğrenciler, ders içinde kâğıtlara yazı yazarak kendi aralarında haberleşiyor. Dersle hiç ilgili değil. Birkaç öğrenci sınıfta cep telefonu ile oynuyor. Öğretmen sürekli öğrencileri dinlemeleri konusunda ikaz ediyor.

Aşağıda *özgüven eksikliği* alt temasına ilişkin görüşler yer almaktadır:

[G1] Arkadaşlarının dalga geçmesinden çekinen bazı öğrencilerin, sorulara cevap vermek istemediklerini gözlemledim.

[G2] Öğrenciler, yanlış cevap vermektan çekindikleri için sınıfta söz almıyor.

[G3] Saygılı ve derse katılmaya çalışan öğrenciler var ama çok çekingen davranıyorlar. Öğretmen sorduğu soruya yanlış cevap veren öğrenciye aşağılayıcı bir ima ile bakıyor. Bu durum öğrencilerin cesaretini kırıyor. [G6] Öğrenciler dersle ilgili söz almaya korkuyor.

[G9] Öğrenciler sorulan sorulara cevap vermeye çekiniyor.

Öğretmenlik Deneyimine İlişkin Görüşler

Bu bölümde aday öğretmenlerin, öğretmenlik deneyimine ilişkin görüşleri yer almaktadır:

[G1] Konuya çok iyi hazırlandım. Sorduğum sorulara öğrencilerden yanıt gelmemesi, kontrolü kaybetmeme neden oldu. İlk öğretmenlik deneyimimde çok verimli olamadığımı düşünüyorum. İkinci kez ders anlatırken, öğrenciler meraklı gözlerle bakıyorlardı. Kendimi tanıttım. Konu başlıklarını söyledim. Dersi hazırladığım sunu eşliğinde işledim. Öğrenciler sorulara ilgiyle cevap verdiler. Uygulama öğretmeni sınıfa girince öğrenciler birden sustu ve sorulara yanıt vermediler. Dersin son 15 dakikasında öğretmen tekrar çıktı ve öğrencilerin ilgisi geri geldi. Kendilerine teşekkür ettim. Dersten keyif aldıklarını ve çok başarılı bulduklarını ifade ettiler. Bu durum beni çok mutlu etti.

[G2] İlk kez ders anlatıyordum. Bir sorun yaşamadım. Süreyi tam kullandım. Konuyu akıllı tahta üzerinden anlattım. Soru-cevap yöntemini kullandım ancak yeterince geri-dönüt alamadım.

[G3] Öğrencilerle etkileşim halinde dersi işledim. Tahtayı kullandım. Akıllı tahtadan videolar izlettim. Soru-cevap yöntemiyle öğrencilerin katılımını sağlamaya çabaladım. Katılımın diğer derslere oranla daha iyi olduğunu gözlemledim.

[G4] İlk kez öğrencilere bir şeyler öğretecektim. Çok mutluydum. Sınıfa girdiğimde bütün öğrenciler beni bekliyordu. Çok güzel ve farklı bir duyguydu. Dersi önceden hazırladığım notlarımdan yararlanarak anlattım. Öğrencilere sorular sordum. Onlar da bana sorular sordular, dersi karşılıklı diyaloglarla işledik.

[G5] Büyük gün gelip çattı. Sınıfı selamlarken, yoklama alırken, öğrencilere hitap ederken, öğretmedim. Öğrenciler heyecanlı olduğumu ifade ettiklerinde “Sizlerin önünde konuşuyor olmaktan ötürü heyecanlıyım” dedim. Öğrenciler onları önemsediyimi hissettiler ve derin bir sessizlik oldu. O andan itibaren bir patikada onlarla el ele yürüyor gibiydik. Dersimizi büyük bir keyifle işledik. Dersin sonunda hayallerinden bahsetmelerini istedim. Nuh’un gemisine sığmayacak kadar kocaman hayalleri vardı. Çocuklar beni sevmiştir. Çünkü ben ilk öğretmenlik deneyimimde çocukların yüreğine dokunmuştum.

[G6] Bugün ben ilk kez sınıfta konuyu anlatacağım. Uygulama öğretmeni ve fakülteden hocamın aynı anda dersimi izleyecek olması, heyecanımı artırdı. Yazı tahtası ve akıllı tahtayı yeterince iyi kullanamadım. Elime yüzüme bulaştırdım. Bir kelimeyi söylüyorum diğerini unutuyorum. Benim için iyi bir deneyim olmadı. Bugün yine ders anlatma sırası bende. İlk önce kendimi tanıttım. Rahatlamak için eğitim özgeçmişimden söz ettim. Elimi koyacağım yer bulamadığım için tahta kalemimi elimde tuttum. Konuyu tahtaya yazıp her bir sözcüğü ayrı ayrı açıkladım. Öğrencilerle yakın olmak için sınıfta dolaşmaya başladım. Heyecanım iyice azaldı. Sınıf tamamen kontrolüm altındaydı. Etkinlikleri birlikte yaptık. Espriler yaptım ve herkese teşekkür ettim. Çok güzel bir deneyimdi.

[G7] İlk kez ders anlatacaktım. Uygulama öğretmeni yoklamayı aldı ve sınıfı bana bıraktı ve arka sıraya oturdu. Sınıfa girene kadar herhangi bir heyecan duymamama rağmen derse nasıl başlayacağımı şaşırdım. Dilim damağım kurudu. Hızlı bir şekilde konuları geçiyordum. Konunun sonuna geldiğimde sürenin ancak yarısının geçtiğini ve yavaşlamam gerektiğini fark ettim. Herkesin fikirlerini alabileceğim bir konu bulmaya çalıştım. Ancak beklediğim katılımı bulamadım.

[G8] Ders anlatma günü gelinceye kadar üniversitedeki boş sınıflarda birkaç kez prova yaptım. Öğrencilere ciddi görünmek için takım elbiseyle okula gittim. Uygulama öğretmenimden derse gelmemesini rica ettim. Kabul etti. Sınıfa girdiğimde ilk olarak gür bir sesle ‘iyi dersler’ dedim. ‘Oturun’ demeyi unuttum ve bir öğrenci hatırlattı. Önce kendimi tanıttım. Dersi soru-cevap yöntemiyle işleyeceğimi belirttim. Slayt ve kitap kullanmadım. Kendi bilgilerim ve tahta kalemimi kullandım. Önemli kavramları tahtaya yazdım. Harita çizdim. Her şey planladığımdan daha iyi gitti. Ne elim titredi, ne de sesim. Gürültü yapan olmadı, herkes ilgiyle dinledi ve derse katıldı. Müthiş bir deneyimdi.

[G9] Bugün çok heyecanlıyım. Dersi ben anlatacağım. Öğrenciler gözlerimin içine bakıyordu. Derse hazırlıklı gitmişim. Dersin içeriğini açıkladım. Konu ile ilgili kısa bir video izlettim. Soru-cevap yöntemi kullandım. Kitaptaki etkinlikleri öğrencilerle birlikte yaptık. Süre konusunda sıkıntı olmadı. Bugün ikinci kez ders anlatacağım. İlkine göre fazla bir heyecanım yok. Ders sunumumu slayt ve video ile destekledim. Akıllı tahta kullanma konusunda sıkıntı çekiyordum. Öğrencilerden destek aldım. Konuyu işlerken genellikle tahtanın önünde durdum. Video izlenirken öğrencilerin arasında dolaşım. Ben konu anlatırken konuşan öğrencilerle göz teması kurdum. Derse dönmelerini sağladım. Etkinlikleri birlikte yaptık. Önceliği parmak kaldıran öğrencilere verdim. Yanlış cevap veren öğrenciler oldu. Onları kırmadan yanlışlarını düzelttim.

[G10] Bütün hafta anlatacağım konuya çalıştım. Önce yoklama aldım. Konuyu slayt eşliğinde sundum. Resim ve karikatürlerle destekledim. Dersimi öğrencilerin arasında gezerek anlattım. O gün ders anlattığım ilk sınıfta biraz heyecanlıydım. İkinci sınıfta ders anlatırken daha özgüvenli ve rahat olduğumu hissettim. Bu hafta da ders anlatacağım. Uygulama öğretmenim de dersimi izledi bu nedenle de biraz heyecanlandım. Dersimi yine slayt eşliğinde sundum. Uygulama öğretmeni, konuyu öğrencilerin düzeyinin üzerinde sunduğumu bir sonraki derste öğrencilerin seviyesine daha uygun bir sunum yapmam gerektiğini ifade etti. Ders anlatımında bir sorun olmadığını belirtti. Bu hafta ders sunumumu staj öğretmenimin uyarıları doğrultusunda hazırladım. Derse öğrencilerin katılımı ve benim sınıf içindeki rahatlığım üst düzeydeydi. Önceki haftanın konuları ile bugünkü konumu ilişkilendirdim. Soru-cevap yöntemiyle öğrencilerin derse aktif katılımını sağladım. Uygulama öğretmeni beni tebrik etti ve hem sorularımı hem de sunumumu benden alarak teşekkür etti.

Aday öğretmenler, uygulama öğretmenlerinin sınıf yönetiminde geleneksel anlayışı sürdürdüklerini, öğrencilerin ilgisini derse çekmede başarılı olmadıklarını, eğitim teknolojilerini kullanmada yeterli olmadıklarını belirtmektedir. Bunlara ek olarak sınıfta zaman yönetimi, sınıf içi iletişim ve sınıfın ilişki düzenini oluşturmada sorunlar yaşandığını dile getirmektedir. Öğretmen adayları, uygulama öğretmenlerinin sınıfın öğrenme ortamını düzenleme konusunda özenli davranmadıkları ve geleneksel öğretim yöntemleri kullandıklarını ifade etmektedir. Ayrıca öğrencilerin derslere ilgisiz olduğunu, motivasyon eksikliği ve özgüven sorunları yaşadığını gözlemlediklerini dile getirmektedir. Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması sürecinde çok heyecanlı olduklarını, öğretmenlik mesleğini çok sevdiğini, öğrencilere yararlı olmaktan mutlu olduklarını ve öğrendiklerini uygulamaktan keyif aldıklarını ifade etmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Öğretmen adaylarının, öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada, aday öğretmenlerin uygulama öğretmenlerinin sınıf içi tutumlarına odaklandıkları görülmektedir. Aday öğretmenlerin öğretmenlik uygulaması sürecinde yazdıkları günlüklerde yer alan görüşler ve eleştiriler, daha çok uygulama öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve öğretim yöntemi üzerinde yoğunlaşmaktadır. Öğretmen adayları, uygulama öğretmenlerinin derse başlama, ilgi çekme, sınıfta disiplin sağlama konusunda öğrencilere karşı sergilediği tutumları olumlu bulmadıklarını ifade etmektedir. Öte yandan aday öğretmenler, uygulama öğretmenlerinin sınıf içi iletişim, sınıfta zaman yönetimi ve sınıfın ilişki düzenini oluşturmaya ilişkin tutumlarını eleştiren görüşler dile getirmektedir. Benzer bulgular, daha önce yapılan araştırmalarda yer almaktadır. Nitekim Koç ve Yıldız (2012), Kyriacou ve Stephens (1999), Lee (2008), Yenilmez ve Ata (2012) tarafından yapılan araştırmalarda aday öğretmenler, uygulama öğretmenlerinin sınıf yönetimi tutumlarını olumlu bulmamaktadır. Aday öğretmenlerin günlüklerinde, uygulama öğretmenlerinin sınıfın öğrenme ortamını düzenleme ve öğretim

yöntemine ilişkin yeterliklerini eleştiren görüşler yer almaktadır. Öğretmenler geleneksel yöntemlerle ders işlemekte, genel olarak anlatım yöntemi ve soru-cevap tekniğinden yararlanmaktadır. Oysa daha önce Blase ve Blase (2000), Spillane (2003), York-Barr ve Duke (2004) tarafından yapılan araştırmalarda, öğretmenlerin sınıf ortamında öğretim liderliği rolü sergilemelerini, öğrencilerin öğrenmesini üst düzeyde gerçekleştirecek yöntemler uygulamaları gerektiği dile getirilmektedir.

Aday öğretmenler, öğretmenlik uygulamasının ilk günlerinde öğrencilerin ilgi çekmeye çalıştıklarını gözlemlediklerini ifade etmektedir. Öğretmen adayları, ders içinde söz alıp yanlış yanıt veren öğrencilerin sınıf arkadaşları tarafından rencide edildiği için derse katılma konusunda çok istekli davranmadığını dile getirmektedir. Elde edilen bulgular, öğrencilerin derslere karşı çok ilgisiz olduklarını, motivasyon eksikliği ve özgüven problemi sergilediklerini göstermektedir. Günlüklerden elde edilen bulgulardan uygulama öğretmenlerinin, öğrencilerin motivasyonunu artırma ve ilgiyi derse çekmede yeterince çaba göstermedikleri anlaşılmaktadır. Oysa farklı araştırmaların sonuçları, öğrencilerin ilgisini derse çekmenin ve öğrencilerin motivasyonunu artırmanın, etkili öğrenmeyi gerçekleştirmede oldukça önemli olduğunu ortaya koymaktadır (Leithwood, Seashore-Louis, Anderson ve Wahlstrom; 2004; Usdan, McCloud ve Podmostko, 2001).

Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması sürecinde ilk kez ders anlattıklarında çok heyecanlı olduklarını dile getirmektedir. Benzer şekilde Boadu (2014), yaptığı araştırmada aday öğretmenlerin öğretmenlik uygulaması sırasında stres yaşadığı, Gujjar, Naoreen, Saifi ve Bajwa (2010) aday öğretmenlerin sorunlar yaşadığı, Kyriacou ve Stephens (2010) ise kaygıları olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Aday öğretmenler, ikinci ve üçüncü deneyimlerinde daha rahat olduklarını ve öğrencilerle daha iyi iletişim ve etkileşim kurduklarını belirtmektedir. Öğretmen adayları, öğretmenlik mesleği ile tanışmalarının mesleği sevmelerine olanak sağladığını, öğrencilere yararlı olmaktan mutlu olduklarını ve öğrendiklerini uygulamaktan keyif aldıklarını ifade etmektedir. Aday öğretmenler, derse hazırlıklı olarak gelmenin ve öğrencilere değer vermenin öğretmenin işini kolaylaştırdığını ve kendine güven duygusunu artırdığını belirtmektedir. Ayrıca görsel materyal kullanmanın ve farklı öğretim yöntemleri uygulamanın öğrencilerin ilgisini çekmede yararlı olduğunu dile getirmektedir. Bhargava (2009), Çakmak (2008), Goh ve Matthews (2011) tarafından yapılan araştırmalarda, benzer bulgular yer almaktadır.

Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması sürecinde uygulama öğretmenlerinin ve öğrencilerin sınıf içi tutum ve davranışlarını gözleme ve değerlendirme olanağı bulmaktadır. Lisans ve pedagojik formasyon süresince öğrendikleri teorik ve uygulamaya dayalı bilgileri, öğretmenlik deneyimi ile bütünleştirerek mesleğe hazır hale gelmektedir. Araştırmadan elde edilen bulgular, öğretmen adaylarının uygulama öğretmenlerini çok dikkatli izledikleri, onlardan olabildiğince yararlanmaya çalıştıklarını ortaya koymaktadır. Öğrencilerin sınıf içindeki olumsuz tutum ve davranışlarının büyük ölçüde öğretmenlerin sınıf yönetimi tutumlarından ve öğretim yöntemlerinden kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Araştırmanın sonuçları, öğretmenlerin sınıf yönetimi becerisi, öğretim yöntemi, materyal kullanma becerisi, iletişim becerisi, motivasyon becerisi, öğrencilere yaklaşımı ve kendini yenileme becerisi, öğrencilerin öğrenilen konuya ilgi

ve motivasyonunu doğrudan etkilediğini göstermektedir. Aday öğretmenler, uygulama süresince mesleğin heyecanını duyduklarını, mesleğe ilgi ve bağlılıklarının arttığını, sınıf yönetimi ve öğretim becerisi kazanarak yeteneklerini ve eksikliklerini gözleme olanağı bulduklarını ifade etmektedir.

İl Milli Eğitim Uygulama Koordinatörleri, uygulama öğretmenlerinin sınıf yönetimi ve çağdaş öğretim yöntemlerini uygulama konusunda yeterli öğretmenler arasından seçilmesine özen göstermelidir. Öğretmenlere sınıf içi iletişim ve öğrenci merkezli eğitim konusunda hizmet içi eğitim verilmelidir. Öğretmenler kendilerini sürekli yenilemeli, öğrencilerin ilgisini öğrenilen konuya odaklama ve motivasyon sağlama konusundaki eksikliklerini bir an önce gidermelidir. Öğretmenler sınıfın öğrenme ortamını zenginleştirmeli, öğrenci merkezli eğitimi esas almalıdır. Uygulama öğretmenleri, mesleğin inceliklerini bir bütün olarak algılamalarını sağlayacak tutum ve davranışlarıyla aday öğretmenlere en iyi şekilde örnek olmalıdır.

Bu araştırmada, öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamasına ilişkin görüş ve izlenimleri, öğretmenlik uygulaması süresince tuttukları günlükler aracılığı ile ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu konunun araştırılmasında farklı veri toplama tekniklerinden yararlanılabilir. Üniversite öğretim elemanları ve milli eğitim uygulama koordinatörlerinin görüşlerine dayalı nitel veya nicel araştırma deseninde farklı araştırmalar yürütülebilir. Öğretmenlik uygulaması sürecinde aday öğretmenlerin yeterliklerine ilişkin uygulama okullarındaki öğrencilerin görüşlerine dayalı olarak farklı araştırmalar yürütülebilir.

Kaynaklar

- Avcı, D. (2008). Using students' diaries on science and technology education. *Eurasian Journal of Educational Research*, 30, 17-32.
- Aydın, S., Selçuk, A., & Yeşilyurt, M. (2007). Öğretmen adaylarının "Okul Deneyimi II" dersine ilişkin görüşleri (Yüzüncü Yıl Üniversitesi örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 75-90.
- Bain, J. D., Ballantyne, R., Packer, J., & Mills, C. (1999). Using journal writing to enhance student teachers' reflectivity during field experience placements. *Teacher and Teaching: Theory and Practice*, 5(1), 51-73.
- Bayrak, F. & Koçak-Usluel, Y. (2011). Ağ günlük uygulamasının yansıtıcı düşünme becerisi üzerine etkisi. [The effect of blogging on reflective thinking skill]. *Hacettepe University Journal of Education*, 40, 93-104.
- Bhargava, A. (2009). Teaching practice for student teachers of B.Ed Programme: Issues, predicaments & suggestions. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 10(2), 101-108.
- Blase, J., & Blase, J. (2000). Effective instructional leadership. *Journal of Educational Administration*, 38(2), 130-141. <http://www.emerald-library.com> adresinden 12.11.2015 tarihinde erişildi.
- Boadu, G. (2014). Anxieties faced by history student-teachers during teaching practice. *Journal of Education and Practice*, 5(10), 138-143. www.iiste.org adresinden 16.11.2016 tarihinde erişildi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- Creswell, J. W. (2014). *Araştırma deseni*. (S. Beşir Demir, Çev. Ed.). Eğiten Kitap: Ankara.
- Creswell, J. W. (2015). *Nitel araştırma yöntemleri*. (S. Beşir Demir, Çev. Ed.). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çakmak, M. (2008). Concerns about teaching process: Student teachers' perspective. *Educational Research Quarterly*, 31(3), 57-77.
- Çardak, Ü. (2010). Fen ve Teknoloji dersine ilişkin günlük tutmanın öğrenci başarısı ve tutumu üzerine etkisi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Sakarya, Türkiye.
- Çepni, S., Aydın, F., & Şahin, F. (2015). Coğrafya öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin görüşleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 4(1), 35-49.
- Değirmençay, Ş. A., & Kasap, G. (2013). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 47-57.
- Dervent, F. (2015). The effect of reflective thinking on the teaching practices of preservice physical education teachers. *Issues in Educational Research*, 25(3), 260-275.
- Dixon, B. J. (2009). A formative experiment investigating the use of reflective video journals to increase high school students' metacognition. (Unpublished doctoral dissertation.). San Diego State University, San Diego, USA. <http://search.proquest.com/docview/305166653> adresinden 02.08.2016 tarihinde erişildi.
- Eker, C. (2012). Öz düzenleme sürecinde günlüklerin eğitici işlevi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu, Türkiye.
- Ekinci, N., & Tican-Başaran, S. (2015). Okul deneyimi dersinin öğrencilerin öğretmenlik algılarına etkisi. *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 13-24.
- Ekiz, D. (2006). Kendini ve başkalarını izleme: Sınıf öğretmeni adaylarının yansıtıcı günlükleri. *İlköğretim Online*, 5(1), 45-57. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr> 02.08.2016 tarihinde erişildi.
- Eraslan, A. (2008). Fakülte-okul işbirliği programı: Matematik öğretmeni adaylarının okul uygulama dersi üzerine görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 95-105.
- Ergüneş, Y. (2005). Okul deneyi dersi uygulamasının öğrenciler tarafından amacına uygun olarak yapılıp yapılmadığının değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(13), 106-128.
- Goh, P. S., & Matthews, B. (2011). Listening to the concerns of student teachers in Malaysia during teaching practice. *Australian Journal of Teacher Education*, 36(3), 12-23. <http://dx.doi.org/10.14221/ajte.2011v36n3.2> adresinden 11.10.2016 tarihinde erişildi.
- Gujjar, A. A., Naoreen, B., Saifi, S., & Bajwa, M. J. (2010). Teaching practice: Problems and issues in Pakistan. *International Online Journal of Educational Sciences*, 2(2), 339-361.
- Hildenbrand, S. M. & Arndt, K. (2016). Student teachers' management practices in elementary classrooms: A qualitative study. *Teacher Development*, 20(2), 147-161. DOI: 10.1080/13664530.2016.1143869
- Karaca, M., Öner Armağan, F., & Bektaş, O. (2016). The use of the reflective diaries in science lessons from the perspectives of eighth grade students. *International Journal of Environmental & Science Education*, 11(2), 53-74.
- Kaya, H. Ş., & Samancı, O. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi dersinde iletişimle ilgili ilk izlenimleri. *EKEV Akademi Dergisi*, 17(56), 419-428.

- Kerka, S. (2002). Journal writing as an adult learning tool. <http://www.ericdigests.org/1997-2/journal.htm> adresinden 01.12.2016 tarihinde erişildi.
- Koç, C., & Yıldız, H. (2012). Öğretmenlik uygulamasının yansıtıcıları: Günlükler. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 223-236.
- Kudu, M., Özbek, R., Bindak, R. (2006). Okul Deneyimi-1 uygulamasına ilişkin öğrenci algıları, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 99-109. <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/esosder/article/viewFile> adresinden 25.11.2016 tarihinde erişildi.
- Kyriacou, C. & Stephens, P. (1999) Student teachers' concerns during teaching practice. *Evaluation & Research in Education*, 13(1), 18-31, DOI:10.1080/09500799908666943 <http://dx.doi.org/10.1080/09500799908666943> adresinden 25. 07. 2016 tarihinde erişildi.
- Lally, C. G., & Veleba, K. (2000). Language teacher observation and reflective diaries: An alternative perspective. *Education*, 121(1), 106-113.
- Lee, I. (2008). Fostering preservice reflection through response journals. *Teacher Education Quarterly*, 35(1), 117-139. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ810661.pdf> adresinden 02.08.2016 tarihinde erişildi.
- Leithwood, K., Seashore-Louis, K., Anderson, S., & Wahlstrom, K. (2004). *How leadership influences student learning*. Minneapolis: Wallace Foundation.
- Mayring, P. (2011). *Nitel sosyal araştırmaya giriş*. (Adnan Gümüş, & M. Sezai Durgun, çev.). Ankara: Bilgesu.
- Moon, J. A. (2006). *Learning journals: A handbook for reflective practice and professional development*. New York: Routledge.
- Paker, T. (2008). Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının yönlendirmesiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 132-139.
- Poulou, M. (2007). Student-teachers' concerns about teaching practice. *European Journal of Teacher Education*, 30(1), 91-110. DOI: 10.1080/02619760600944993
- Sarıçoban, A. (2008). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarının görüşleri. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 31-55.
- Spillane, J. P. (2003). Educational leadership. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 25(4), 343-346.
- Şaşmaz-Ören, F., Sevinç, Ö. S., & Erdoğan, E. (2009). Öğretmen adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumlarının ve görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 15(58), 217-246.
- Usdan, M., McCloud, B. Podmostko, M. (2001). *Leadership for student learning: Redefining the teacher as leader*. Washington: Institute for Educational Leadership. podmostkom@iel.org adresinden 13. 12. 2015 tarihinde erişildi.
- Ünlü, H., & Güven-Karahan, B. (2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Uluslararası İnsani Bilimler Dergisi*, 7(2), 125-134. <http://www.insanbilimleri.com> adresinden 25.11.2016 tarihinde erişildi.
- Varış, Y. A. (2011). Müzik öğretmeni adaylarının okul deneyimi üzerine görüşleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 23(33), 177-191.
- Yenilmez, K., & Ata, A. (2012). Matematik öğretmeni adaylarının okul deneyimi uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 55-63.

- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yılmaz, K., & Kab, İ. (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ‘Okul Deneyimi’ ve ‘Öğretmenlik Uygulaması’ derslerine yönelik görüş ve değerlendirmeleri. *HUMANITAS Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 197-215.
- Yiğit, N., & Alev, N. (2005). Etkili öğretmen yetiştirme açısından okul deneyimi derslerinin değerlendirilmesi. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(1), 91-103.
- York-Barr, J., & Duke, K. (2004). What do we know about teacher leadership? Findings from two decades of scholarship. *Review of Educational Research*, 74(3), 255-316.
- YÖK. (1998). *YÖK Dünya Bankası fakülte-okul işbirliği kılavuzu*. Ankara: Öğretmen Eğitimi Dizisi.
- Zeichner, K. (1990). Changing directions in the practicum: Looking ahead to the 1990s. *Journal of Education for Teaching*, 16(2), 105-132.